

44

Warunkiem wywalczenia dla handlu należnej mu pozycji w społeczeństwie jest przede wszystkim urobienie karnej i zdyscyplinowanej opinii Kupiectwa polskiego, która mogłaby być uważana za jednolite zdanie oraz zdecydowaną wolę świadomej swych praw i obowiązków społeczności kupieckiej.

Zadaniu temu służy

TYGODNIK HANDLOWY

---

organ Stowarzyszenia Kupców Polskich, który rozproszkowane głosy kupieckie łączy w śpiżowy dzwon opinii handlu polskiego.

Adres Redakcji i Administracji:
Warszawa, Szkolna 10.

6.

SPRAWOZDANIE STOWARZYSZENIA KUPCÓW POLSKICH

ZA ROK

1930

(24 ROK ISTNIENIA)

W A R S Z A W A

1931

STOWARZYSZENIE KUPCÓW POLSKICH.

SPRAWOZDANIE

ZA ROK

1930-1930

(24 ROK ISTNIENIA)

WARSZAWA

1931

D.128/97

HF

M48619

E 13. VI 1931

TREŚĆ:

	Str.
I. Charakterystyka działalności S. K. P. w r. 1930	5
Ogólna ocena sytuacji	7
Działalność w zakresie polityki gospodarczej	11
Modernizacja i racjonalizacja handlu	22
Działalność kupieckich zrzeszeń branżowych i terytorjalnych	27
Formy działania	33
Ogólna ocena działalności	37
II. Stan organizacyjny	39
Władze	41
Komisje stałe	42
Skład i organizacja biura	44
Tygodnik Handlowy	45
Confidentia	45
Oddziały terytorjalne	46
Koła zawodowe.	52
Stan liczebny	53
III. Sprawozdanie rachunkowe	55
Zestawienie wpływów i wydatków za r. 1930	56
Bilans na 1.I.1931	58
Preliminarz budżetowy na rok 1931	60
Protokół Komisji Rewizyjnej	62

I
CHARAKTERYSTYKA DZIAŁALNOŚCI

Ogólna ocena sytuacji.

Pogłębienie kryzysu gospodarczego. Rok sprawozdawczy stanowił okres niesłychanie ciężkiego, przewlekłego i — jak dotąd — stale pogłębiającego się kryzysu gospodarczego, przyczem — wbrew złudnym nadziejom, opierając się na tych lub innych, przejściowych i zgoła fragmentarycznych zjawiskach gospodarczych — widoki rychłej poprawy ogólnego położenia są nader nikłe.

Według utrwalającej się opinii znawców wszechświatowych stosunków gospodarczych — kryzys, obecnie przez ludzkość przeżywany, jest przesileniem bodaj najcięższym i najogólniejszym, jakie kiedykolwiek wykazała historia — przesileniem, które stanowi znacznie więcej niż zwykłą depresyjną fazę w cyklu konjunkturalnym, wskazując raczej na ograniczoną, strukturalną przebudowę organizmów gospodarczych niemal na całym świecie.

Jest rzeczą oczywistą, że skutki kryzysu odczuwają poszczególne państwa tem silniej i dotkliwiej (choćby nawet sam przebieg przesilenia był stosunkowo słaby), im w szczególności słabsze i mniejsze są ich rezerwy oraz zasoby.

W tych warunkach przeżywany wstrząs ekonomiczny musiał oddziaływać niesłychanie deprymująco na rozwój gospodarczy Polski, czemu nie potrafiła przeciwstawić się nasza polityka gospodarcza.

Skutki przesilenia w handlu.

Handel, stanowiący bezsprzecznie najsłabszą finansowo funkcję życia gospodarczego Polski, poniósł na swych barkach najszerze konsekwencje kryzysu, który objawił się przede wszystkim w dziedzinie zbytu skutkiem coraz bardziej kurczącej się zdolności konsumcyjnej rynku wewnętrznego, jak również coraz silniej zmniejszających się możliwości eksportowych.

Pojemność rynku wewnętrznego kurczyła się pod naciskiem gwałtownego załamania opłacalności produkcji rolnej (w r. 1930 spadek cen na płody rolne doszedł do poziomu, dotąd nienotowanego), silnego wzrostu bezrobocia (zarówno wśród pracowników fizycznych jak i umysłowych), wywołanego zwłaszcza wydatnym ograniczeniem produkcji, coraz powszechniejszej fali zniżek płac, zapoczątkowanych obniżeniem pborów pracownikom państwowym, wreszcie — pod naciskiem ogólnego osłabienia i zwolnienia obrotu gospodarczego. Równocześnie możliwości eksportowe zmniejszały się wskutek powszechności kryzysu, a zatem powszechności zjawiska nadprodukcji, zaostrzającej, konkurencję poszczególnych państw na rynkach odbiorczych i powiększającej trudności zbytu na tych rynkach.

W tym stanie rzeczy obroty handlu musiały ulec w okresie sprawozdawczym bardzo poważnej redukcji, do czego przyczyniły się z kolei: niezbędna ostrożność kupców, nie wyłączając detalistów, w udzielaniu kredytu, jak również t. zw. strajk konsumentów, który miał miejsce na początku roku bieżącego w związku z podjętą przez Rząd akcją oddziaływania na zniżkę cen, jako rzekomym środkiem doraźnego opanowania piętrzących się trudności gospodarczych.

Równocześnie tego rodzaju sytuacja spowodować musiała bardzo gwałtowne zaostrzenie i wynaturzenie walki konkurencyjnej w stosunkach handlowych. Jaskrawym dowodem niebywale ciężkiego położenia handlu, zwłaszcza prywatnego, są daty statystyczne, ilustrujące kształtowanie się stosunków gospodarczych w Polsce: wśród dat tych do najwymowniejszych należą cyfry upadłości, nadzorów, likwidacji i niewypłacalności przedsiębiorstw handlowych.

Brak praktycznego zainteresowania han- dlem prywatnym.

Jest rzeczą niezmiernie symptomatyczną, że w dobie tak poważnych i coraz bardziej rosnących trudności w dziedzinie zbytu, czy to na rynku wewnętrznym, czy też na rynkach zagranicznych, zagadnienie rewizji i naprawy dotychczasowych warunków pracy aparatu, realizującego ten zbyt nie było w dalszym ciągu przedmiotem szerszych praktycznych zainteresowań ze strony naszej polityki gospodarczej. Jeśli zaś zainteresowania tego rodzaju zjawiały się w okresie sprawozdawczym, nie były one nastawione w kierunku prac nad wzmocnieniem i sanowaniem kupieckiego aparatu handlowego, lecz raczej w kierunku tworzenia względnie rozbudowywania innych form zbytu, nowych form handlu. Tendencje te dotyczyły zarówno handlu wewnętrznego jak i zagranicznego i — co więcej — przejawiały się tak dobrze w polityce Państwa, jak i w polityce sfer produkujących.

Stwierdzić należy, że jeśli chodzi o zasadnicze ujmowanie problemu handlu w Polsce zarówno przez opinię publiczną, jak przez poszczególne grupy gospodarcze, jak wreszcie przez czynniki rządowe — okres sprawozdawczy stanowił niewątpliwie dalszy krok naprzód. Te korzystne zmiany dotyczyły jednak — podobnie jak i poprzednio — raczej nastawienia rozumowego i w życiu praktycznym znajdowały one w dalszym ciągu jedynie bardzo skromny wyraz nie wykraczając właściwie poza granice przysłowiowych już wyrzekań i notorycznej krytyki.

W warunkach tego rodzaju, jak wyżej przedstawione, okres sprawozdawczy postawił kupiecki aparat handlowy wręcz na granicy głębokiego rozprężenia i wyniszczenia, potwierdzając w tym względzie, niestety — w całej pełni, przewidywania, którym dało już wyraz sprawozdanie za rok 1929, że „handel w Polsce znajduje się dzisiaj na progu klęski, która może przekreślić rolę kupiectwa w życiu gospodarczym Państwa”, czego konsekwencje odczuwa nasz organizm gospodarczy coraz silniej.

Fakt powyższy wzmóc musiał w najszerszych kołach kupieckich stan wyczerpania psychicznego niemal do granic

zobojętnienia. Ten stale pogłębiający się czynnik psychiczny, stanowiąc bezwzględnie największą przeszkodę w dźwiganii się handlu, wymagał od zawodowych zrzeszeń kupieckich szczególnie wzmożonej w okresie sprawozdawczym akcji samoobrony i samopomocy, co też znalazło odpowiedni wyraz w działalności, prowadzonej w tym okresie przez Stowarzyszenie Kupców Polskich.

Program naprawy handlu w Polsce. Punktem wyjścia dla wzmiankowanej akcji były dalsze prace nad stworzeniem i zrealizowaniem zasadniczego programu naprawy handlu. Sprawa ta, stanowiąca przedmiot zabiegów Stowarzyszenia, od dłuższego już czasu prowadzonych w ramach Naczelnej Rady Zrzeszeń Kupiectwa Polskiego (zgodnie z uchwałami ogólnopolskiego kongresu kupieckiego z września 1929 roku) — posunęła się w ciągu roku 1930 poważnie naprzód.

Po ustaleniu najogólniejszych zasad programu na zjeździe delegatów Naczelnej Rady w początkach ubiegłego roku, spowodowano przyjęcie tego postulatu przez stołeczną izbę przemysłowo-handlową i wreszcie na I-ym Kongresie Izb Przemysłowo-Handlowych R. P. odbytym we Lwowie we wrześniu ub. r. przeprowadzono uchwały, szczegółowo już określające zasady wymienionego programu, całkowicie zgodne z propozycjami przygotowanymi przez centralne organizacje kupieckie, a wyprowadzone z założenia, że „jednym z naczelných problemów polityki gospodarczej Polski, wymagających stanowczego rozwiązania, jest programowa naprawa handlu przyczem doniosłe to zadanie podjęte być musi zarówno przez sfery kupieckie, organizacje gospodarcze wszystkich działów życia ekonomicznego, jak i przez państwową politykę gospodarczą, którą cechować winno konsekwentne dążenie do gruntownej reformy warunków pracy aparatu handlowego w Polsce”.

W ten sposób sprawa programu naprawy handlu została nareszcie doprowadzona do rzędu aktualnych zagadnień ogólnogospodarczych Państwa. Równocześnie dla urabiania w tym względzie opinii czynników miarodajnych wykorzystane były odpowiednio w okresie sprawozdawczym przede wszystkim

znane konferencje przedstawicieli sfer gospodarczych, zorganizowane przez min. Kwiatkowskiego w sprawach sytuacji ekonomicznej kraju oraz reformy naszego ustawodawstwa gospodarczego.

Wskazania, wynikające z przedstawionej wyżej akcji, dla działalności zawodowo-organizacyjnej zrzeszeń kupieckich, były odpowiednio wykorzystane przez Stowarzyszenie Kupców Polskich w jego działalności wewnętrznej i zewnętrznej co przedstawione jest w dalszych rozdziałach niniejszego sprawozdania.

Działalność w zakresie polityki gospodarczej.

Działalność Stowarzyszenia Kupców Polskich w zakresie polityki gospodarczej Państwa, polegająca na obronie i reprezentacji ogólnych interesów oraz postulatów handlu bądź za pośrednictwem izb przemysłowo-handlowych bądź bezpośrednio, gdy sprawy handlu dla tych czy innych względów nie mogą być w całości lub częściowo prowadzone przez izby — zaznaczyła się w okresie sprawozdawczym kilkoma pierwszorzędnej wagi momentami.

Pozatem prace Stowarzyszenia Kupców Polskich z dziedziny ustawodawstwa gospodarczego związane były w okresie sprawozdawczym w bardzo znacznym stopniu z działaniem uprawnień dekretowych Prezydenta R. P. po rozwiązaniu poprzedniego Sejmu. Nieuregulowane od szeregu lat stosunki między Parlamentem a Rządem sprawiły, że działalność ustawodawcza m. in. w dziedzinie gospodarczej została niemal zupełnie zahamowana. Wywołało to znaczne zaległości i spowodowało, że do okresu działania uprawnień dekretowych Prezydenta przywiązywano dużą wagę. To też wszystkie grupy gospodarcze, a w tej liczbie i Stowarzyszenie Kupców Polskich, rozwinęły w tym okresie szerokie prace przygotowawcze przede wszystkim za pośrednictwem i na terenie izb przemysłowo-handlowych.

Jednakże Rząd zdecydował załatwienie w drodze dekretowej jedynie bardzo nielicznej grupy zagadnień, rezygnując z przeprowadzenia szeregu zasadniczych nawet spraw i to zarówno przygotowanych uprzednio przez siebie, jak i wniesionych przez sfery gospodarcze. Ze spraw, załatwionych na drodze dekretowej, parę zaledwie dotyczyło handlu (dekrety „gdyńskie” i dekret o spółkach akcyjnych), niektóre zupełnie nie miały charakteru pilnego i nagłego (kodeks postępowania cywilnego), natomiast zupełnie pominięte zostały sprawy najpilniejsze ze stanowiska handlu, jak naprz. sprawy podatkowe oraz usprawnienie wymiaru sprawiedliwości.

Niemniej nie wszystkie prace przygotowawcze, dokonane przez organizacje gospodarcze w tym okresie czasu, pozostały bez praktycznych rezultatów, niektóre bowiem projekty ustawowe stały się ponownie aktualne na terenie nowego Sejmu i nawet zostały już na tym terenie załatwione (naprz. ustawa antyalkoholowa).

Reforma podatkowa. Okres sprawozdawczy przyniósł ostateczne pogrzebanie zamierzonego od roku 1929 przez min. Czechowicza, a następnie przez min. Matuszewskiego zapoczątkowania reformy podatkowej przez nowelizację najuciążliwszego i najszkodliwszego w naszych warunkach podatku obrotowego.

W sprawozdaniu za rok 1929 przedstawiono całość prac i zabiegów Stowarzyszenia Kupców Polskich w tym zakresie włącznie do momentu przygotowania przez Sejmową Komisję Skarbową odpowiedniego projektu nowelizacyjnego. Projekt ten, po cofnięciu przez Ministra Skarbu swej pierwotnej zgody na dalej idącą i wszechstronnieję ujętą nowelizację podatku obrotowego — uległ ostatecznie bardzo poważnej kompresji, dokonanej przedewszystkiem kosztem handlu m. in. naskutek stanowiska, zajętego przez stronnictwo włościańsko-robotnicze (z zasadniczych spraw handlu pomyślnie załatwiony został w definitywnem projekcie noweli jedynie postulat dotyczący zamierzonego wprowadzenia wyrównawczego podatku obrotowego od importu).

Niemniej nawet tak bardzo okrajany i dla interesów handlu niemający temsamem zasadniczego znaczenia (chyba jako wyraz pierwszego wyłomu w podatku obrotowym) projekt nowelizacyjny nie wszedł w życie przedewszystkiem ze względów politycznych, t. j. naskutek przerwania prac sejmowych, a następnie — po nowych wyborach do parlamentu — naskutek wybitnego pogorszenia sytuacji Skarbu Państwa.

Niepowodzenie prac nowelizacyjnych w zakresie podatku obrotowego wywołało silny wstrząs w całym kupiectwie, co odbiło się głośnie echem w działalności zrzeszeń kupieckich. Przeprowadzona wówczas reakcja ze strony Stowarzyszenia Kupców Polskich bądź bezpośrednio bądź w ramach Naczelnej Rady Zrzeszeń Kupiectwa Polskiego, wyrażała się w posunięciach następujących:

1) Nagłe protestacyjne posiedzenie delegatów Naczelnej Rady Zrzeszeń Kupiectwa Polskiego, oraz zgłoszone i nie przyjęte podanie się do dymisji prez. Hersego ze stanowiska prezesa Naczelnej Rady.

2) Konferencja specjalnej delegacji z Ministrem Przemysłu i Handlu.

3) Interwencja w Prezydium Rady Ministrów i w Ministerstwie Skarbu.

4) Akcja protestacyjna posła Bruna na terenie sejmowym.

5) Spowodowanie odpowiedniej interwencji u władz ze strony urzędującej izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie.

6) Niezwłoczne podjęcie zabiegów, zakończonych częściowem powodzeniem o zastosowanie doraźnych ulg podatkowych i zwłaszcza złagodzenie nacisku egzekucyjnego.

7) Nadzwyczajne posiedzenie Zarządu Centralnego Stowarzyszenia z prezesami zrzeszeń branżowych.

8) Ogólne zebranie sprawozdawcze członków Stowarzyszenia.

9) Pozostawienie Oddziałom Stowarzyszenia wolnej ręki odnośnie wyboru sposobów reagowania wobec doznanej przez handel krzywdy.

Zarówno uchwały obu wymienionych zebrań, jak ustosunkowanie się do sprawy ze strony Oddziałów — wykazały wysoką karność organizacyjną i dojrzałość społeczną Stowarzyszenia Kupców Polskich. Władze Stowarzyszenia uzyskały — mimo wielkiego i zrozumiałego wzburzenia — pełną aprobatę przyjętych środków działania.

W ciągu całego okresu sprawozdawczego Stowarzyszenie Kupców Polskich nie ustawało w ciągłym utrzymywaniu sprawy nowelizacji podatku obrotowego na płaszczyźnie aktualności, wykorzystując w tym celu przede wszystkim teren samorządu gospodarczego. Ponadto, gdy — po rozwiązaniu Sejmu — weszły w życie konstytucyjne uprawnienia dekretowe Prezydenta R. P., podjęte zostały — zresztą bezskutecznie — przez Stowarzyszenie Kupców Polskich, wspólnie z innymi organizacjami gospodarczymi, zabiegi o wykorzystanie tych uprawnień w dziedzinie podatkowej. Starania te opierały się na założeniu, że z pod prawa dekretowania jest wyłączone jedynie „nałożenie podatków i opłat publicznych”, a nie zniżanie i racjonalizacja ich.

W okresie sprawozdawczym na porządku prac organizacji gospodarczych znalazła się również inna, doniosła sprawa z dziedziny reformy podatkowej — rządowy projekt wprowadzenia jednolitej ordynacji dla podatków bezpośrednich.

Oдноśne prace prowadzone były przez Stowarzyszenie Kupców Polskich bądź bezpośrednio, bądź w ramach Naczelnej Rady Zrzeszeń Kupiectwa Polskiego, bądź wreszcie na terenie samorządu gospodarczego. W pracach tych przyjęto stanowisko, że stworzenie jednolitej ordynacji podatkowej jest ze wszechmiar pożądane, lecz że musi opierać się na następujących zasadach:

- 1) wymiar podatku nie może być dokonany odmiennie od zeznania, o ile nie zażądano uprzednio od płatnika dodatkowych wyjaśnień;
- 2) wszelki wymiar odmienny od zeznania względnie odwołania musi być umotywowany;
- 3) pełne zastosowanie jawności w postępowaniu wymiarowym i odwoławczym;

4) najściślejsze zachowanie tajemnicy handlowej, — jako podstawowa zasada zbierania informacji u płatników;

5) ściśle określenie wymagań formalnych, dotyczących ksiąg handlowych oraz sposobu ich badania i dyskwalifikacji;

6) faktyczny, a nie tylko formalny, współdziałanie czynnika obywatelskiego w całej procedurze podatkowej przy zasadniczym utrzymaniu dotychczasowych komisji szacunkowych i odwoławczych.

Oдноśny projekt rządowy był początkowo przygotowany w formie dekretu Prezydenta, lecz — pod wpływem dość jednolitej, a katerycznej krytyki sfer gospodarczych — został odłożony na drogę ustawową i stanowi przedmiot dalszych badań i uzgadniania na terenie rządowym.

Inne sprawy podatkowe.

Z innych spraw podatkowych które objęte były pracami Stowarzyszenia Kupców Polskich w okresie sprawozdawczym, wymienić należy w pierwszym rzędzie następujące:

1) Przygotowanie wspólnie z warszawską izbą przemysłowo-handlową dla Ministra Skarbu konkretnego projektu zryczałtowania podatku obrotowego dla drobnych płatników.

2) Bezskuteczna akcja przeciw przyznawaniu ulgowej 1%-ej stawki w podatku obrotowym dla handlu hurtowego, nieprowadzącego prawidłowych ksiąg handlowych.

3) Pomyślnie zakończone starania o obniżenie odsetek za zwłokę przy zaległościach podatkowych.

4) Pomyślnie zakończone staranie o uchylenie zarządzenia w sprawie dochodzenia należności podatkowych na towarze komisowym.

5) Częściowo uwzględnione zabiegi o rozszerzenie ulg w podatku obrotowym przy eksporcie.

6) Częściowo uwzględnione zabiegi o szereg ulg przy wykupie patentów na rok 1931.

7) Kontrola tabeli średniej zyskowności dla podatku dochodowego.

8) Częściowo uwzględnione zabiegi o uzgodnienie w szeregu wypadków 'praktyki podatkowej z ustawami i orzecnictwem.

9) Specjalne prace, związane z wymiarem podatku obrotowego za rok 1930, (ze względu na wytworzoną sytuację w handlu) a polegające w zabiegach o usprawnienie prac komisji szacunkowych, wzmożonej pomocy prawnej i interwencyjnej specjalnej akcji wizytacyjnej, prowadzonej zarówno we własnym zakresie, jak i zwłaszcza we współdziałaniu ze stołeczną izbą przemysłowo-handlową.

**Administracja
stosunków
gospodarczych.**

Do najważniejszych prac Stowarzyszenia Kupców Polskich z dziedziny administracji stosunków gospodarczych

zaliczyć należy w okresie sprawozdawczym następujące:

1) *Godziny handlu.* W tej doniosłej dla całego handlu polskiego sprawie uzyskano po niezwykle długich staraniach wydanie, do odnośnej ustawy z roku 1928, rozporządzenia wykonawczego, określającego pojęcie sklepu spożywczego. Niestety jednak nawet tak spóźnione rozporządzenie, dające nareszcie podstawę dla walki z całym handlem maskowanym, nie zostało wykonywane, a przejściowe wprowadzenie go w życie na terenie stolicy uległo cofnięciu. Równocześnie zaś zjawił się projekt nowelizacji dotychczasowej ustawy o godzinach handlu, dotyczący m. in. handlu maskowanego w t. zw. owocarniach i t. p. zakładach, oraz handlu w dni świąteczne.

Stowarzyszenie Kupców Polskich, stojąc kategorycznie na stanowisku bezwzględnej walki z handlem maskowanym, jako największym szkodnikiem konkurencyjnym oraz całkowitego zakazu handlu w dni świąteczne — podjęło odpowiednią akcję obrony w tym względzie stanowiska całego handlu polskiego zarówno na terenie samorządu gospodarczego jak i na terenie rządowym, przyczyniając się do odłożenia całej sprawy z drogi dekretowej na drogę ustawową.

2) *Handel uliczny, domokrążny i biurowy.* Wobec coraz większego rozpowszechniania się tych form handlu, niewąt-

pliwie niepożądanych ze stanowiska interesów konsumenta, nieuchwytnych pod względem podatków i innych świadczeń publicznych, a wręcz szkodliwych z punktu widzenia interesów kupieckich — Stowarzyszenie Kupców Polskich podjęło z tego rodzaju handlem zdecydowaną walkę, przeprowadzając odpowiednią akcję interwencyjną w samorządzie terytorjalnym, gospodarczym oraz w Prezydium Rady Ministrów i we wszystkich Ministerstwach. Akcja ta, która jest jeszcze w toku, już wydała pewne rezultaty, narazie w formie specjalnego zajęcia się przez czynniki miarodajne problemem tego handlu, którego popieranie i rozwijanie traktowane jest przez niektóre koła, jako ośrodek walki z rozwijającym się bezrobociem.

3) *Zabezpieczenie podaży. Lichwa towarowa i pieniężna.* W związku z deklaracją, ogłoszoną przez Rząd przy okazji prowadzenia akcji oddziaływania na zniżkę cen, o rezygnacji ze środków administracyjnych w zakresie regulowania cen, podjęte zostały przez Stowarzyszenie Kupców Polskich za pośrednictwem stołecznej izby przemysłowo-handlowej prace w kierunku zawieszenia lub conajmniej znacznej modyfikacji wykonywania ustawy o zabezpieczeniu podaży artykułów powszechnego użytku oraz ostatecznego uchylenia całego ustawodawstwa o lichwie towarowej i pieniężnej. Akcja ta odnośnie części pierwszej jest jeszcze w toku, w części drugiej zaś spotkała się z niepowodzeniem.

4) *Lokale sklepowe w domach państwowych.* Już w sprawozdaniu za rok 1929 zaznaczono akcję, prowadzoną przez Stowarzyszenie Kupców Polskich w kwestji uchylenia ustawy o wyjęciu z pod ochrony lokatorów sklepów w domach państwowych. Prace w sprawie tej, stanowiącej w naszych warunkach pewnego rodzaju wyłączenie bez odszkodowania i tworzącej bardzo znamienne ilustrację sytuacji socjalnej kupiectwa w Polsce — prowadzone były w okresie sprawozdawczym w dalszym ciągu. W rezultacie, wprowadzenie nie doprowadziły one do uchylenia samej ustawy, jednak spowodowały czasowe przynajmniej zawieszenie jej wykonywania.

Inne sprawy z zakresu ustawodawstwa gospodarczego. W zakresie innych prac Stowarzyszenia Kupców Polskich dotyczących ustawodawstwa gospodarczego wymienić należy sprawy następujące:

- 1) Projekt ustawy o nadzorze państwowym nad kartelami.
- 2) Projekt kodeksu, postępowania cywilnego.
- 3) Projekt ustawy, regulującej sprzedaż ratową.
- 4) Projekt ustawy, regulującej dostawy rządowe i samorządowe.
- 5) Projekt nowego rozporządzenia wykonawczego do ustawy o nieuczciwej konkurencji w zakresie reglamentowania wyprzedaży oraz t. zw. tanich sprzedaży.
- 6) Projekt nowelizacji ustawy o zapobieganiu upadłości i układzie zapobiegawczym.
- 7) Dalsza naogół jednak mało skuteczna akcja w zakresie unormowania warunków konkurencyjnych w obrocie towarowym przez wzmocnienie ochrony prawnej stosunków handlowych, radykalne przyspieszenie i ułatwienie realizacji wierzytelności, wreszcie ogólne przyspieszenie procedury sądowej i egzekucyjnej.

Pozatem specjalnie ze spraw socjalnych wymieniają:

- 1) Pomyślnie zabiegi, mające na celu odroczenie obowiązku ubezpieczenia od bezrobocia wszystkich pracowników fizycznych bez względu na liczbę zatrudnianych w danym przedsiębiorstwie handlowem.
- 2) Pomyślnie zabiegi, mające na celu ustalenie jednolitych i obniżonych odsetek za zwłokę od zaległości składowych na rzecz Kas Chorych.
- 3) Przeprowadzenie ustalenia zgodnie z opinią sfer kupieckich warunków praktyki, wymaganych dla zaliczenia pracowników handlowych do kategorii pracowników umysłowych.
- 4) Prace nad uchycieniem obowiązkowego ubezpieczenia od wypadków pracowników handlowych.
- 5) Prace w zakresie unormowania w handlu odpowie-

dzialności pracodawców z tytułu wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych.

Cła i reglamentacja importu. Z odnośnych prac Stowarzyszenia wymienić należy przede wszystkim stale zabiegi o stworzenie planowej ochrony krajowego aparatu wymiany przed konkurencją handlu zagranicznego.

Sprawa ta nabrała szczególnie aktualnego i pilnego znaczenia wobec dokonanej ratyfikacji traktatu handlowego z Niemcami, oraz w obliczu coraz bardziej rosnących dla Polski trudności traktatowych zwłaszcza na tle przygotowywanego „anschlussu” niemiecko - austriackiego.

Obok tych spraw wypłynęły w okresie sprawozdawczym na jedno z pierwszych miejsc zainteresowań organizacji sprawy gdańskie w związku ze sprawą przywozu do Polski towarów, których import jest reglamentowany, z t. zw. wewnętrznych kontyngentów gdańskich. Na skutek zastosowania odmiennej niż dotychczas interpretacji postanowień odnośnego układu polsko-gdańskiego w kwestii odpowiedzialności za tego rodzaju przywóz — polskie władze celne zastosowały bardzo ścisłą kontrolę przywozu z Gdańska. W swych konsekwencjach sprawa ta stała się jeszcze jednym więcej dowodem konieczności poddania rewizji dotychczas obowiązującego układu z Gdańskiem w sprawie obrotu towarowego. W odnośnych pracach przygotowawczych, Stowarzyszenie Kupców Polskich przyjmowało bezpośredni udział.

Inną, coraz bardziej palącą sprawą z zakresu naszych stosunków z Gdańskiem była konkurencja gdańskiego aparatu handlowego na polskim rynku wewnętrznym. Sprawa ta stanowiła w roku gospodarczym przedmiot wielokrotnych interwencji i wystąpień ze strony Stowarzyszenia.

W zakresie innych spraw, związanych z reglamentacją importu, Stowarzyszenie Kupców Polskich stale najściślej współpracowało z Centralną Komisją Przywozu, współdziałając równocześnie w akcji, mającej na celu rozszerzenie wewnętrznego zbytu dla artykułów wyrobu krajowego.

Wreszcie podkreślenia wymagają prace Stowarzyszenia Kupców Polskich w zakresie taryfy celnej, polegające

przedewszystkiem na opinjowaniu w drodze odpowiednich ankiet i konferencji przygotowanego projektu nowej taryfy celnej.

Sprawa obniżania cen. Oddzielnego przedstawienia w sprawozdaniu wymaga sprawa podjętej przez Rząd akcji oddziaływania na zniżkę cen w celu złagodzenia przebiegu kryzysu przez zmniejszenie rozpięcia między cenami produkcji przemysłowej i rolnej, między cenami zagranicą i w kraju, wreszcie między cenami w hurcie i w detalu. Sprawa ta stanowiła przez dłuższy okres czasu przedmiot szczególnie intensywnych prac Stowarzyszenia Kupców Polskich, zmierzających przede wszystkim ku zwalczaniu błędnych sądów, o odpowiedzialności handlu za kształtowanie się cen, wykazaniu istotnego ruchu cen w handlu, przyczyn istniejącego ustosunkowania cen hurtowych i detalicznych, błędnych podstaw cyfrowych akcji rządowej, wreszcie uzasadnianiu szkodliwości mobilizowania opinii społecznej dla walki z cenami.

Stowarzyszenie Kupców Polskich stanęło na stanowisku, że nie doraźny, zewnętrzny nacisk na ceny, lecz planowa, organiczna praca wszystkich czynników gospodarczych i państwowych w zakresie obniżania kosztów produkcji i wymiany dać może pożądane rezultaty. Pogląd ten przyjęty został przez Naczelną Radę Zrzeszeń Kupiectwa Polskiego i w ten sposób handel stanął w szeregach jednolitego frontu gospodarczego, gdyż analogiczne stanowisko zajęły organy samorządu gospodarczego oraz centralne organizacje przemysłu i rolnictwa.

Akcja oddziaływania na zniżkę cen nie dała oczekiwanych wyników i uległa — zresztą z godnie z zapowiedzią Rządu stosunkowo szybkiej likwidacji.

Jej skutki ujemne w stosunku do handlu (niebezpieczeństwo nacisku administracyjnego i t.zw. strajku konsumentów) zostały niewątpliwie poważnie zneutralizowane bardzo aktywnym stanowiskiem zajętem w tej sprawie przez Stowarzyszenie Kupców Polskich zarówno bezpośrednio jak i za pośrednictwem Naczelnej Rady Zrzeszeń Kupiectwa

Polskiego. Stwierdzić należy, że w wyniku tego aktywnego ustosunkowania się zrzeszeń kupieckich handel wyszedł z całej akcji naogół obronną ręką — po raz pierwszy w porównaniu z podobnymi problemami oddziaływania na ceny, stawianymi kilkakrotnie przez państwową politykę gospodarczą w poprzednich latach; dotyczy to zarówno stanowiska czynników rządowych, przemysłu, rolnictwa i opinii społecznej (prasa).

Miarą aktywności Stowarzyszenia Kupców Polskich w omawianej akcji może być następujące zestawienie ważniejszych prac, w związku z nią wykonanych:

- 1) Konferencja prezydium i dyrekcji Stowarzyszenia Kupców Polskich z Ministrem Przemysłu i Handlu.
- 2) Opracowanie i rozwinięcie w trzech numerach Tygodnika Handlowego zasadniczego stanowiska handlu w sprawie zniżki cen (oddźwięki w całej prasie).
- 3) Zebranie Zarządu Stowarzyszenia Kupców Polskich z przedstawicielami zrzeszeń branżowych i ustalenie rezolucji, określającej oficjalne stanowisko kupiectwa polskiego wobec całej akcji.
- 4) Zorganizowanie konferencji prasowej na terenie Stowarzyszenia Kupców Polskich przy udziale przedstawicieli niemal wszystkich pism warszawskich (w wyniku: kilkanaście artykułów i wzmianek w prasie codziennej).
- 5) Ogłoszenie szeregu artykułów w prasie, wyjaśniających sytuację handlu w związku z obniżaniem cen.
- 6) Poddanie zasadniczej rewizji metod statystycznych Głównego Urzędu Statystycznego w zakresie notowań cen, przyczem Główny Urząd Statystyczny widział się zmuszonym wejść na drogę naszych wskazań.
- 7) Udział w konferencjach zwołanych przez Główny Urząd Statystyczny w sprawie zmian w ustalaniu wskaźników cen.
- 8) Przygotowanie zasadniczego referatu o kształtowaniu się cen w handlu dla połączonych komisji Izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie.
- 9) Stały udział w specjalnej podkomisji, powołanej dla sprawy zniżki cen przez Izbę Przemysłowo-Handlową.

- 10) Zajęcie stanowiska w sprawie niżki cen na walnem zebraniu stołecznej Izby Przemysłowo-Handlowej.
- 11) Udział w dwóch posiedzeniach dyskusyjnych, zorganizowanych przez Stowarzyszenie Polskich Publicystów i dziennikarzy Gospodarczych przy współuczestnictwie szeregu przedstawicieli Rządu (nasz referat).
- 12) Udział w konferencjach zwołanych w sprawie niżki cen przez Sekcję Popierania Wytwórczości Krajowej przy Muzeum Przemysłu i Handlu.
- 13) Przeprowadzenie specjalnej konferencji w Komisarjacie Rządu m. st. Warszawy w sprawie administracyjnej kontroli cen.
- 14) Odpowiednie okólniki informacyjne do zrzeszeń branżowych i oddziałów Stowarzyszenia Kupców Polskich.

Modernizacja i racjonalizacja handlu.

Prace S. K. P. w tym zakresie, podjęte na szerszą skalę o charakterze programowym w roku 1929, uległy w okresie sprawozdawczym dalszemu rozwinięciu. Bezpośrednią i właściwą podstawę dla prac tych tworzyła organizacja zrzeszeń branżowych, których rozwój i zakres działania (przedstawione na innym miejscu, niniejszego sprawozdania) stanowiły w znacznym stopniu już same przez się realizowanie modernizacji i racjonalizacji aparatu handlowego. Prace powyższe prowadzone były w dwóch zasadniczych kierunkach: badania i oddziaływania na strukturę aparatu handlowego, jako całości oraz podnoszenia sprawności i poziomu technicznego poszczególnych placówek kupieckich.

Prace dotyczące struktury aparatu handlowego. W kolejnym przeglądzie konkretnych prac Stowarzyszenia z pierwszej dziedziny wymienić należy przede wszystkim *współdziałanie z Instytutem Badania Konjunktur Gospodarczych i Cen* w zakresie prowadzonych przez Instytut metodycznych badań ankietowych nad warunkami pracy handlu w Polsce (badania te zcharakteryzowano w sprawozdaniu za rok 1929). Współdziałanie to

rozpoczęte już w poprzednim okresie sprawozdawczym, polegało na następujących czynnościach: Dokonano zaopiniowania wszystkich zasadniczych form ankiet, zaprojektowanych przez Instytut. Przyjęto udział w powołanej przez Instytut Komisji Badania Organizacji i Warunków Rozwoju Handlu w Polsce. Uczestniczono we wszystkich ustnych badaniach przedstawicieli poszczególnych działów handlu. Stworzono stały i bezpośredni kontakt z aparatem Instytutu oraz przeprowadzono odpowiednią propagandę badań, podjętych przez Instytut.

Badania te zostały już zakończone odnośnie trzech zasadniczych działów: obuwiu, konfekcji oraz towarów włókienniczych i w najbliższym czasie należy oczekiwać opublikowania ich wyników.

Stały kontakt Stowarzyszenia z Instytutem utrzymywany był pozatem również ze względu na zamierzone przez Instytut kontynuowanie badań handlu, jednak nie według branż, lecz według zasadniczych czynników, oddziaływających na jego strukturę.

Innego rodzaju badania zostały podjęte w okresie sprawozdawczym bezpośrednio przez Stowarzyszenie Kupców Polskich. Obejmowały one dwie kapitalne kwestje: *analizę kosztów handlowych* w poszczególnych branżach oraz *zagadnienie ilościowe w handlu* (struktura aparatu handlowego w kierunku pionowym i poziomym). Badania te, prowadzone w dalszym ciągu, podjęto w szerszym zakresie i w sposób metodyczny z okazji rządowej akcji oddziaływania na niżkę cen.

Przyjęto przytem w tym względzie, jako podstawę działania, odpowiednią uchwałę Naczelnej Rady Zrzeszeń Kupiectwa Polskiego, polecającą organizacjom kupieckim przeprowadzenie „ściślejszych badań nad kształtowaniem się kalkulacji kosztów w poszczególnych branżach, celem ustalenia odpowiednich wzorów i sprawdzianów w tej dziedzinie”, oraz „podjęcie prac nad szczegółowym zbadaniem struktury pośrednictwa handlowego w obrocie artykułami: a) produkcji wielkoprzemysłowej, b) produkcji rzemieślniczej i chałupni-

czej, c) produkcji rolnej, d) produkcji zagranicznej (artykułami importowanymi)".

Równocześnie w zakresie racjonalizacji i usprawnienia form wymiany zapoczątkowane prace, dotyczące *stosunków między przemysłem i handlem*, według uchwały Naczelnej Rady, postanawiającej: „podjęcie na terenie izb przemysłowo-handlowych prac między naczelnymi organizacjami przemysłu i handlu, mających na celu doprowadzenie do: a) porozumienia odnośnie zasadniczych zagadnień strukturalnych wymiany, b) unormowania warunków współpracy produkcji i handlu w poszczególnych gałęziach gospododarstwa narodowego bądź na terenie całego Państwa, bądź na terenach lokalnych”.

Częściowo związaną z powyższymi pracami była *sprawa reformy wskaźnika cen detalicznych* notowanego przez Główny Urząd Statystyczny, a stanowiącego wespół ze wskaźnikiem cen hurtowych zasadniczą podstawę orientacyjną o ruchu cen, czyli do pewnego stopnia również o funkcjonowaniu aparatu handlowego.

Z okazji rządowej akcji oddziaływania na zniżkę cen Stowarzyszenie Kupców Polskich ujawniło daleko idące nieścisłości popełniane w notowaniach ruchu cen detalicznych, dokonywanych przez Główny Urząd Statystyczny w formie wskaźnika tych cen, co spowodowało wycofanie dotychczasowych dat statystycznych jako podstawy wzmiankowanej akcji i źródła oskarżeń handlu. W tych warunkach aktualną i pilną stała się reforma tego wskaźnika. Odnośne prace podjął Główny Urząd Statystyczny i powołał w tym celu specjalną komisję przy udziale Stowarzyszenia Kupców Polskich. Podjęta reforma polegać ma na rewizji i ściślejszym określeniu artykułów, wchodzących w skład wskaźnika, rozszerzeniu notowań poza Warszawą — na szereg większych miast oraz na zasadniczej zmianie sieci korespondentów, informujących Główny Urząd Statystyczny o ruchu cen.

Prace dotyczące poszczególnych przedsiębiorstw handlowych

Odmianą dziedzinę prac Stowarzyszenia Kupców Polskich stanowiła działalność, dotycząca sprawności i poziomu technicznego przedsiębiorstw handlowych. Obejmowała ona prace

w zakresie szkolenia personelu handlowego, uzupełniania wiedzy zawodowej wśród samodzielnych kupców oraz poradnictwo zawodowe.

Akademickie Wieczory Kupieckie. Instytut im. Bruna. W pierwszym rzędzie wymienić należy zorganizowanie w okresie sprawozdawczym przez Stowarzyszenie przy pomocy Instytutu Praktycznej Wiedzy Handlowej im. Bruna Akademickich Wieczorów Kupieckich dla samodzielnych kupców i kierowników przedsiębiorstw handlowych. Akademickie Wieczory Kupieckie, wzorowane na analogicznej akcji, prowadzonej w szerokim zakresie przez Gremjum Kupców w Wiedniu, obejmowały dwa cykle wolnych wykładów, które powierzone zostały znanym specjalistom i fachowcom.

a) „Aktualne zagadnienia praktyczne z dziedziny prawa handlowego — 8 wykładów obejmujących: „Prawa wierzycieli przy upadłościach, nadzorach sądowych, likwidacji należności i regulacji zobowiązań (sędzia St. Zaborowski); „Praktyczne znaczenie rejestru handlowego” i „Środki prawne przed nieuczciwą konkurencją (prof. A. Chełmoński); „Co kupiec z dziedziny prawa wekslowego i czekowego wiedzieć powinien” (prof. Namitkiewicz); „Sądy polubowne w życiu handlowym” (mec. W. Mińkiewicz).

b) „Zasady nowoczesnej organizacji sprzedaży i reklamy” — 8 wykładów, obejmujących: „Architektura lokali handlowych” (arch. J. Sosnkowski); „Kiedy reklama opłaca się w handlu detalicznym” (prof. O. Langer); „Jak się pisze skuteczne listy reklamowe” i „Organizacja handlu teoria a praktyka” (dyr. K. Jabłowski); „Jak zagranicą szkoleć personel sprzedaży” i „Nowoczesna organizacja sprzedaży” (dyr. R. Schmidt-Madaliński); „Reklama świetlna” (inż. F. Piasecki).

Wykłady powyższe wywołały duże zainteresowanie (na I cyklu — 90 uczestników, a na II — 50-u) i wykazały pożyteczność inicjatywy.

Poza powyższem przedsięwzięciem współdziałanie Stowarzyszenia z Instytutem im. Bruna miało miejsce również przy tworzeniu przez Instytut branżowych kursów zawodo-

wych, przeznaczonych dla pracowników handlowych (kolonjalny, włókienniczy i inne).

Poradnictwo zawodowe. Wreszcie do prac Stowarzyszenia omawianego charakteru zaliczyć należy działalność w zakresie poradnictwa zawodowego w sprawach indywidualnych. Podkreślenia w tym względzie wymaga prowadzenie w okresie sprawozdawczym — obok oddawania istniejących porad prawnych i podatkowych oraz informacji, dotyczących pośrednictwa handlowego — porad w zakresie buchalterji, reklamy, racjonalizacji oświetlenia, spraw kolejowych i celnych organizacji pracy biura handlowego i t. p.

Porady te polegały na informacjach, wskazówkach i interwencjach oraz na wykonywaniu poszczególnych prac, względnie przeprowadzaniu odpowiednich spraw.

Z pracami dotyczącymi poradnictwa zawodowego, wiązało się współdziałanie Stowarzyszenia Kupców Polskich z Organizacją Gospodarki Światłej oraz starania — zresztą bezowocne — obniżenia ceny prądu elektrycznego dla oświetlenia wystaw w godzinach wieczornych i nocnych.

Wreszcie uzupełnieniem prac w zakresie pomocy i poradnictwa, dotyczących poszczególnych przedsiębiorstw, było ostateczne przygotowanie w okresie sprawozdawczym i przeprowadzenie w stołecznej izbie przemysłowo-handlowej projektu konkursu na uproszczoną księgowość dla mniejszych przedsiębiorstw handlowych, jako podstawy upowszechnienia w handlu racjonalnej rachunkowości.

Prace dotyczące organizacji eksportu. Wreszcie w działalności, dotyczącej racjonalizacji i modernizacji handlu, oddzielnego zarejestrowania wymaga stały udział — za pośrednictwem odpowiednich zrzeszeń branżowych — w pracach mających na celu organizację poszczególnych dziedzin naszego eksportu i utrzymywanie przez Stowarzyszenie stałego w tym względzie kontaktu z Państwowym Instytutem Eksportowym (przewszystkiem — produkty gospodarstwa rolnego i artykuły produkcji rzemieślniczej względnie chałupniczej).

Działalność kupieckich zrzeszeń branżowych i terytorjalnych.

Ożywiona w okresie sprawozdawczym działalność Stowarzyszenia Kupców Polskich w zakresie samopomocy i samoobrony znalazła swój wyraz poza dziedzinami prac, wyżej przedstawionymi — w pierwszym rzędzie na terenie organizacji branżowej kupiectwa polskiego. Prace na tym terenie nacechowane były dużą energią i wytrwałością w kierunku wzmocnienia dotychczasowych form organizacyjno-zawodowych, by tą drogą wytworzyć możliwie najkorzystniejsze warunki nie tylko dla przetrwania coraz cięższego kryzysu gospodarczego, ale również dla rozwinięcia prac nad zasadniczą modernizacją i racjonalizacją polskiego aparatu handlowego.

Konwencja cen, porozumienia z wytwórcami, kontakt z kupiectwem żydowskim. Wśród zagadnień, które wysunęły się na pierwszy plan w pracach, prowadzonych na terenie zrzeszeń branżowych, należy wymienić szeroko zakrojoną walkę z coraz groźniejszymi objawami nielojalnej i dzikiej konkurencji oraz wytrwałe zabiegi, zmierzające do racjonalizowania polityki cen i warunków sprzedaży. W ramach Stowarzyszenia Kupców Polskich względnie Naczelnej Rady Zrzeszeń Kupiectwa Polskiego nastąpiła stosunkowo daleko idąca koncentracja akcji, dotyczącej konwencji cen i porozumień cennikowych w handlu. Akcja ta obejmowała handel: spożywczo - kolonjalny, nabiałowy, papierniczy, samochodowy (opony i oleje), fotograficzno - kinematograficzny, kapeluszniczy, linoleum, pozatem nawiązany został kontakt z kierownictwem analogicznej akcji w handlu perfumeryjno-kosmetycznym i radio-technicznym.

W związku z powyższymi pracami zaznaczyła się w okresie sprawozdawczym coraz powszechniejsza dążność do tworzenia ściślejszej współpracy i porozumień z zainteresowanymi grupami wytwórców.

Poważniejsze wyniki w tym kierunku osiągnięte zostały w branżach: fotograficznej (współpraca ze Związkiem Fabrykantów w Berlinie); samochodowej (wozy) — współpraca z Bureau Permanent International des Coustructeurs d'Automobiles; opony — współpraca z zrzeszeniem generalnych przedstawicieli gum; oleje — (współpaca z syndykatem naftowym); papierniczo — piśmienniczej (współpraca ze Związkiem Wytwórców Gałęzi Papierniczo - Piśmienniczej); zbożowej (współpraca z producentami na terenie Związku Eksporterów Zboża); nabiałowej (współpraca z producentami na terenie warszawskiej izby rolniczej).

Poza tem usiłowania i prace w tym kierunku miały miejsce w branżach: włókienniczej, kapeluszniczej, drogistowskiej, mydlarskiej (nafta), meblarskiej, galanterji skórzaney i innych.

Prace, dotyczące unormowania stosunków kupiecko-przemysłowych wysunęły również zagadnienie polityki handlowej wytwórni państwowych. W sprawie tej odpowiednia akcja prowadzona była przez Stowarzyszenie Kupców Polskich na terenie Prezydjum Rady Ministrów oraz Ministerstwa Przemysłu i Handlu.

Wreszcie w związku z wyżej przedstawionemi pracami w zakresie porozumień cennikowych i obok ściślejszej współpracy z wytwórcami wysunęła się w okresie sprawozdawczym konieczność nawiązania bliższego kontaktu z kupieckimi organizacjami żydowskiemi. Kontakt ten stworzony został w branżach: nabiałowej, zbożowej, papierniczo-piśmienniczej, drogeryjnej, fotograficzno - kinematograficznej, meblarskiej i galanterji skórzaney.

Najważniejsze prace Z innych, najważniejszych prac, **zrzeszeń branżowych** prowadzonych na terenie branżowym, wymienić należy następujące:

Artykuły kolonialno - spożywcze. Zawarcie porozumienia z pracownikami handlowymi odnośnie godzin pracy i przerw w pracy. Doniosłe prace w zakresie nowelizacji ustawy antyalkoholowej i ostateczne osiągnięcie korzystnych zmian w tej ustawie. Obrona zagrożonych koncesyj w handlu

artykułami monopolowemi. Opiniowanie nowelizacji ustaw o monopolu spirytusowym i solnym oraz współdziałanie w reorganizacji wolnych składów soli. Stała akcja na terenie miejskim w kierunku ograniczenia działalności M. Z. Z. W. Współpraca w organizacji eksportu grzybów. Współdziałanie w zakresie organizacji kursu kolonialnego w Instytucie Praktycznej Wiedzy Handlowej im. Bruna.

Artykuły nabiałowe. Pomyślna akcja w sprawie miejskiego podatku ładunkowego od mleka. Tworzenie jednolitego porozumienia organizacyjnego wszystkich zrzeszeń zainteresowanych w obrocie nabiałem na terenie stolicy. Prace nad reorganizacją systemu zaopatrywania Warszawy w mleko. Badanie możliwości rozpowszechnienia giełd nabiałowych.

Mięso i tłuszcze. Akcja w sprawie uregulowania obrotu mięsem prowadzona na terenie rządowym oraz samorządu terytorjalnego i gospodarczego. Współdziałanie w organizacji stołecznej giełdy mięsnej. Współpraca w Komisji Ministerstwa Przemysłu i Handlu powołanej dla zbadania organizacji handlu mięsem. Praca w zakresie unormowania importu tłuszczów zwierzęcych (zjazd kupców handlujących szmalcem amerykańskim.)

Ziemiopłody. Dwa zjazdy w sprawie organizacji handlu wewnętrznego i eksportowego zbożem: w Warszawie i Poznaniu. Udział w analogicznym zjeździe izb przemysłowo-handlowych w Lublinie. Ogólnopństwowa koncentracja organizacyjna handlu zbożowego. Utworzenie na terenie województw centralnych Syndykatu Polskich Kupców Zbożowych. Sprawa polityki P. Z. P. Z. i dumpingu sowieckiego. Współpraca w Komisji Ministerstwa Przemysłu i Handlu powołanej dla zbadania warunków handlu zbożem w Polsce (przeprowadzono kilka ankiet Ministerstwa Przemysłu i Handlu). Zabiegi o udział w Państwowej Radzie Rolniczej. Pomyślna akcja w zakresie opodatkowania obrotu zbożem, zwłaszcza o dnośnie opodatkowania eksportu przez Gdańsk, zwolnienia od podatku obrotowego transakcyj giełdowych, dopuszczenia patentów niższych kategorii dla handlu zbożowego.

Samochody (wozy i akcesoria). Przystąpienie w charakterze członka korespondenta do Bureau Permanent International des Coustruscteurs d'Automobiles. Sprawy targowe: Międzynarodowa Wystawa Komunikacji i Turystyki i inne. Prace w zakresie celnym w związku z tworzeniem polskiego przemysłu samochodowego. Prace dotyczące giełdy na samochody używane. Specjalna i szeroko zakrojona akcja w sprawie Funduszu Drogowego odnośnie sprawy opodatkowania pojazdów mechanicznych. Prace w związku z projektowaniem wprowadzeniem koncesjonowania komunikacji autobusowej. Współpraca ze zrzeszeniami i urzędami, organizującymi turystykę. Zaprowadzenie w dziale akcesoryj samochodowych rejestru dłużników, niezasługujących na kredyt.

Artykuły papierniczo-piśmiennicze. Dwa zjazdy z udziałem wytwórców, hurtowników i detalistów w sprawie dalszej ogólnopństwowej koncentracji organizacyjnej. Wprowadzenie cenników detalicznych. Akcja w sprawie zwalczania handlu artykułami papierniczo-piśmienniczymi w szkołach. Pomyślnie przeprowadzona akcja przeciw wprowadzeniu od jesieni b. r. znormalizowanych zeszytów szkolnych według projektu Komitetu Normalizacyjnego.

Artykuły drogeryjne. Prace dotyczące unormowania cen krajowych soli kąpielowych. Specjalna akcja w sprawie polityki handlowej Kas Chorych i utworzenia hurtowni Związku Kas Chorych (zjazd). Prace nad utworzeniem hurtowni środków odurzających o charakterze monopolowym, prowadzone na wezwanie Departamentu Służby Zdrowia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych (zjazd). Akcja w sprawie obniżenia cen hurtowych na artykuły najpowszechniejszego użytku.

Artykuły fotograficzno-kinematograficzne. Zjazd w sprawie ogólnopństwowej koncentracji organizacyjnej. Wyłączne prace w dziedzinie cennikowej (dwukrotne konferencje w Berlinie).

Artykuły jubilerskie. Prace w związku z wprowadzeniem przez Państwowy Urząd Probierczy księgi kontroli przedmiotów oddanych do reperacji. Zabiegi o wznowienie komisji

doradczej przy Państwowym Urzędzie Probierczym. Sprawa zbiorowego ubezpieczenia polskich zakładów jubilerskich w Anglii.

Galanteria skórzana. Akcja w sprawie handlu galanterją skórzaną w sklepach innych branż. Utworzenie na terenie stolicy komitetu porozumiewawczego wszystkich zrzeszeń (wytwórców i sprzedawców), zainteresowanych w handlu galanterją skórzaną. Zabiegi w kierunku zorganizowania eksportu galanterji skórzanej oraz rękawiczek.

Obuwie. Zabiegi o unormowanie warunków pracy chałupniczej, zwłaszcza odnośnie świadczeń socjalnych i podatkowych. Akcja przeciw dumpingowi eksportowemu obuwia zagranicznego.

Artykuły włókiennicze. Prowadzenie w branży specjalnej samopomocy kredytowej, opartej o kredyt bankowy. Zabiegi wywołane upadkiem polskiego hurtu włókienniczego. Współdziałanie w zakresie organizacji kursu włókienniczego w Instytucie Praktycznej Wiedzy Handlowej im. Bruna.

Przedstawiciele handlowi. Specjalne prace w zakresie opodatkowania handlu komisowego i agenturowego. Udział w targach Lipskich. Reorganizacja pośrednictwa handlowego na terenie S. K. P. Zabiegi, dotyczące ogólnopństwowej koncentracji organizacyjnej.

Zestawienie powyższe obejmuje jedynie zasadnicze i najważniejsze prace, prowadzone w okresie sprawozdawczym na terenie branżowym, z pominięciem w szczególności prac bieżących, dlatego działalność nie wszystkich zrzeszeń branżowych, istniejących w ramach Stowarzyszenia Kupców Polskich, została w niem uwzględniona.

Branżowy Poza przedstawionym zakresem **ruch organizacyjny.** prac — wyrazem żywotności rozwoju Stowarzyszenia w kierunku branżowym był również sam ruch organizacyjny.

W okresie sprawozdawczym zostały utworzone dwie nowe ogólnopolskie organizacje, w ramach Naczelnej Rady Zrzeszeń Kupiectwa Polskiego obejmujące branże: zbożową i fotograficzno-kinematograficzną, przyczem doprowadzono

do ostatecznego uzgodnienia polityki organizacyjnej w dziedzinie branżowej na terenie Naczelnej Rady. Ponadto w okresie sprawozdawczym powstały również dwa nowe zrzeszenia branżowe o charakterze lokalnym: Koło Kupców Branży Meblarskiej oraz Koło Kupców Galanterji Skórzanej i Przyborów Podróżniczych, a pozatem w organizacji jest Związek Kupców Handlujących Artykułami Sportowymi. Wreszcie zaznaczyć należy szereg odbytych ogólnopolskich zjazdów branżowych, a mianowicie: dwa zjazdy kupców zbożowych, jeden zjazd importerów tłuszczów, jeden zjazd kupców gałęzi fotograficznej, dwa zjazdy hurtowników drogistowskich, dwa zjazdy papierników, dwa zjazdy kupców samochodowych i in.

Działalność zrzeszeń terytorjalnych W okresie sprawozdawczym prace nad rozszerzaniem i utrwalaniem sieci terytorjalnej Stowarzyszenia Kupców Polskich (oddziały prowincjonalne Stowarzyszenia), prowadzone uprzednio pod kierunkiem stałego inspektoratu, uległy zasadniczej zmianie. Konieczność zlikwidowania ze względów oszczędnościowych stałego inspektoratu wymagała znalezienia innych form umożliwiających utrzymanie kontaktu z oddziałami: dotychczasowe, stałe wizytacje oddziałów zostały poważnie zredukowane i zastąpione organizowaniem perjodycznych, regionalnych zjazdów kupiectwa polskiego, obejmujących zasadniczo: omówienie postulatów miejscowego kupiectwa, organizację sprzedaży i zakupu, pomoc kredytową oraz poradnictwo prawno-podatkowe. W roku sprawozdawczym dokonano 37 wizytacyj w tyluż środowiskach oraz zorganizowano jeden zjazd regionalny.

O ile w okresie sprawozdawczym konkretna działalność branżowa Stowarzyszenia Kupców Polskich uległa wzmoczeniu o tyle praca w oddziałach Stowarzyszenia Kupców Polskich przeciętnie biorąc — osłabła. Przyczyn tego zjawiska szukać należy w niezwykle ciężkich warunkach egzystencji kupiectwa prowincjonalnego w związku z przeżywanym kryzysem, co w rezultacie powoduje rozgoryczenie i niechęć kupiectwa do wszelkich ogólnych poczynań organizacyjno-zawodowych.

Oslabienie działalności nastąpiło przede wszystkim w oddziałach organizacyjnie mniej zwartych. Oddziały silniejsze i wyrobione nie uległy temu załamaniu, prowadząc zwykle prace, a często nawet organizując nowe placówki. Zanotować tu należy w pierwszym rzędzie powstanie w okresie sprawozdawczym dzięki inicjatywie kilku oddziałów nowych placówek szkolnictwa handlowego; m. in. Oddział Stowarzyszenia Kupców Polskich w Radomiu ufundował własny gmach szkolny i związkowy.

Również zorganizowany w okresie sprawozdawczym zjazd regionalny kupiectwa polskiego (w Baranowiczach) wykazał daleko idące zrozumienie dla działalności organizacyjnej.

Z prowadzonych przez oddziały w okresie sprawozdawczym prac, jak współdziałanie z komisjami podatkowymi, z władzami samorządu terytorjalnego współpraca ze spółdzielniami kredytowymi, organizacja wewnętrznych kas samopomocy kredytowej, walka z nielojalną i niezdrową konkurencją, normowanie sprzedaży na raty i na otwarty rachunek, organizowanie wspólnej reklamy prowadzonych towarów wśród ludności wiejskiej, na pierwsze miejsce wysunęła się sprawa organizowania wspólnych zakupów względnie hurtowni towarowych, budząca największe zainteresowanie.

W okresie sprawozdawczym zlikwidowano 5 starych a utworzono 4 nowe Oddziały, mianowicie: w Sochaczewie, Słupcy, Włodzimierzu Wołyńskim i Wierzbniku.

Formy działania.

Technika pracy W zakresie techniki pracy i form działania Stowarzyszenia Kupców Polskich w roku sprawozdawczym stwierdzić trzeba, że wszystkie prace, przedstawione szkicowo w niniejszym sprawozdaniu, prowadzone były środkami i sposobami, już w poprzednich latach ustalonymi. Realizowano je zapomocą aparatu biurowego pod bezpośrednim i stałym kierownictwem Zarządu oraz przy współpracy różnych komisyj i ciał doradczych bądź stałych — organizacyjnych, bądź tworzonych do-

rażnie, bądź wreszcie powołanych dla pewnych spraw i zagadnień. Również jak corocznie, prowadzono zastępczą kasę skarbową dla wykupu świadectw przemysłowych, oraz stałe biuro dla prac opiniodawczych i technicznych, związanych z reglamentacją importu oraz premjowaniem eksportu zboża.

Zewnętrzną działalność i reprezentację interesów handlu prowadzono przytem na drodze stałego kontaktu przede wszystkim z czynnikami rządowymi, przytem brano oficjalny i nieoficjalny udział w szeregu konferencji, narad i ankiet, przeprowadzonych przez Rząd i jego organa. Ścisły kontakt utrzymywany był również z ciałami ustawodawczymi, z władzami wielu związków komunalnych (ze stolicą na czele), oraz z władzami Banku Polskiego; nadto Stowarzyszenie prowadziło ożywioną działalność na terenie sądownictwa handlowego i sądownictwa pracy oraz na terenie komisji podatkowych, a na koniec stałą współpracę z innymi organizacjami gospodarczymi i społecznymi.

Pozatem utrzymywane było w okresie sprawozdawczym bardzo żywe i bliskie współdziałanie ze stołeczną izbą przemysłowo-handlową; współdziałanie to polegało na opinjowaniu ze stanowiska handlu spraw przygotowywanych przez izbę i uczestniczeniu w pracach jej poszczególnych organów, jak również na inicjowaniu na terenie izby szeregu prac i przedkładaniu jej różnych wniosków. (W ubiegłym roku Stowarzyszenie pozyskało z kooptacji jeszcze jednego radcę izby warszawskiej w osobie swego dyrektora).

Wreszcie Stowarzyszenie utrzymywało również w okresie sprawozdawczym — podobnie, jak w latach poprzednich — stały kontakt ze sferami i organizacjami gospodarczymi różnych krajów, tudzież z polskimi placówkami konsularnymi i naszymi radcami handlowymi zagranicą, a także z Polskim Komitetem Narodowym Międzynarodowej Izby Handlowej.

Zmiana statutu. Pozatem odnośnie techniki pracy i form działania Stowarzyszenia zaznaczyć należy przygotowanie w okresie sprawozdawczym, dojrzałej już od pewnego czasu reformy statutu Stowarzyszenia

Kupców Polskich. W sprawie tej opracowane zostały przez właściwe organy Stowarzyszenia zasady projektowanej reformy dla rozpatrzenia przez Radę S. K. P. i ostatecznego załatwienia przez Ogólne Zebranie Członków S. K. P. Zaplanowana reforma dotyczyć ma przede wszystkim dwóch zasadniczych kwestyj, mianowicie:

a) usamodzielnienia oddziałów S. K. P. i zmiany ich stosunku do centrali;

b) reorganizacji władz Stowarzyszenia na drodze właściwego ustosunkowania w nich reprezentacji interesów branżowych i terytorjalnych kupiectwa oraz zwiększenia kontaktu władz z ogółem stowarzyszonych.

Reforma tego rodzaju niewątpliwie przyczyni się do dalszego usprawnienia działalności Stowarzyszenia Kupców Polskich.

Propaganda — Jednym z poważnych środków Tygodnik Handlowy. działania, do których Stowarzyszenie

Kupców Polskich przywiązuje coraz baczniejszą uwagę, była w okresie sprawozdawczym akcja zewnętrznej propagandy sprawy handlu w Polsce. Ta praca propagandowa obejmowała — podobnie, jak w roku ubiegłym — zarówno: przedstawianie istotnych warunków pracy polskiego kupca, popularyzowanie potrzeb i postulatów kupiectwa, wreszcie wykazywanie konieczności uzdrowienia i wzmocnienia rodzimego aparatu wymiany ze stanowiska prawidłowego rozwoju całego gospodarstwa narodowego. Wymieniona akcja prowadzona była przede wszystkim za pośrednictwem prasy zarówno codziennej, jak i periodycznej, przy jej — zasadniczo rzecz biorąc — coraz życzliwszym poparciu i współdziałaniu. Realizowano ją przez biuro prasowe Stowarzyszenia Kupców Polskich, a także przy pomocy własnego organu prasowego, Tygodnika Handlowego.

W technice pracy, stosowanej przez Stowarzyszenie, specjalnego podkreślenia wymaga rola Tygodnika Handlowego, który od czasu bliższego zespolenia ze Stowarzyszeniem stał się jednym z najważniejszych środków działania

i to zarówno w zakresie polityki jak i organizacji handlu oraz jako organ zawodowy kupiectwa i czynnik propagandy jego spraw.

Dla zobrazowania znaczenia pisma w działalności Stowarzyszenia Kupców Polskich należy stwierdzić, że w dziedzinie polityki i propagandy handlu polskiego Tygodnik Handlowy przeprowadził w okresie sprawozdawczym bardzo szczegółowe kampanie, dotyczące zwłaszcza: obecnej sytuacji kupiectwa, programu naprawy handlu, reformy podatku obrotowego, ordynacji podatkowej, opodatkowania hurtu, nieprowadzącego księgowości, naszej ekspansji eksportowej, traktatu z Niemcami, zniżki cen, godzin handlu, handlu ulicznego, braków ustawodawstwa gospodarczego i t. d. Co się natomiast tyczy techniki i organizacji handlu, Tygodnik Handlowy zamieścił w tym zakresie w roku sprawozdawczym 33 artykuły zasadnicze, pozatem specjalnie szeroko uwzględnił, odnośnie poradnictwa zawodowego, działy sądowego orzecznictwa skarbowego i handlowego, oraz interpretację obowiązującego ustawodawstwa, wreszcie podjął nową dziedzinę kupieckiej pracy dziennikarskiej przez wprowadzenie stałych działów branżowych; w okresie sprawozdawczym stworzono działy następujące: spożywczo-kolonialny, papierniczo-piśmienniczy, włókienniczo-konfekcyjny, zbożowy i samochodowy. Ponadto, Tygodnik Handlowy był stale wiernym odzwierciedleniem życia organizacyjnego i wszystkich prac bieżących Stowarzyszenia Kupców Polskich.

W tych warunkach pismo Stowarzyszenia było w okresie sprawozdawczym niejednokrotnie powoływane zarówno w prasie, jak w sferach gospodarczych, jak wreszcie i w kołach rządowych, jako wyraz stanowiska i poglądów polskiego kupiectwa, względnie jako źródło informacyjne o stanie, warunkach pracy i poczynaniach handlu w Polsce. Wyrazem wartości pisma i opinii, jaką posiada, jest wysokie odznaczenie, przyznane Tygodnikowi Handlowemu w roku 1930 z okazji Powszechnej Wystawy Krajowej, mianowicie — Złoty Medal Ministerstwa Przemysłu i Handlu.

Ogólna ocena działalności.

Najbardziej znamieny dla okresu sprawozdawczego czynnik życia ekonomicznego kraju — ogólna depresja, wywołana ostrem i przewlekłym przesileniem gospodarczym, wniosła do działalności zrzeszeń kupieckich pewne momenty twórcze; niesie je zresztą z sobą zawsze kryzys gospodarczy, a dotyczą one przytem zagadnienia najistotniejszego w funkcjonowaniu aparatu gospodarczego — bo usprawnienia tego aparatu, jako całości oraz jego poszczególnych elementów — przedsięwzięciom.

Fakt ten znalazł swój wyraz w okresie sprawozdawczym również w działalności Stowarzyszenia Kupców Polskich, jak to widać z niniejszego sprawozdania; przyspieszył mianowicie, ostateczne przesunięcie punktu ciężkości prac Stowarzyszenia ku sprawom techniczno-zawodowym kupiectwa oraz ku zagadnieniom strukturalnym handlu.

Prace w powyższym zakresie stały się od roku 1930 coraz bardziej dominujące w życiu organizacyjnym kupiectwa polskiego, co doprowadziło zarazem do ostatecznego, praktycznego rozgraniczenia działalności między wolnymi zrzeszeniami kupieckimi a izbami przemysłowo-handlowymi oraz definitywnego skonkretyzowania ich nowej roli i zadań (zasady tego rozgraniczenia zostały przedstawione w sprawozdaniach za lata 1929 i 1928).

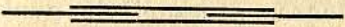
Stowarzyszenie Kupców Polskich weszło w okresie sprawozdawczym zdecydowanie i świadomie na tory działalności zawodowej w ścisłym, ale również i szerokim znaczeniu tego określenia — podkreślając tem charakter instytucji, szybko reagującej na przejawy życia handlowego i potrzeby kupiectwa polskiego oraz utrzymującej bezpośredni kontakt z indywidualnymi i aktualnymi dążeniami kupiectwa.

Jednakże nieustanna aktywność Organizacji w dziedzinie rozwiązywania praktycznych zagadnień życia handlowego oraz stała, wszechstronna i intensywna propaganda spraw handlu muszą stać się ambicją wszystkich członków

Stowarzyszenia, a dotychczasowe hasło obrony musi ulec w świadomości ogółu zrzeszonych zastąpieniu hasłem ataku, hasłem zdobywania nowych podstaw egzystencji, hasłem stwarzania nowych dróg i form dla przedsiębiorstw kupieckich.

Tego rodzaju nastawienie całej działalności Stowarzyszenia Kupców Polskich przy ścisłym jej oparciu, jak zawsze dotychczas, na czynniku szerokiej programowości, ujmującej sprawę polskiego zawodu kupieckiego zawsze przez pryzmat interesów ogólnogospodarczych Państwa Polskiego—winno otworzyć nowe dwudziestopięcioletnie Organizacji, której jubileusz pierwszego ćwierćwiecza przypada w roku 1931-ym!

II

STAN ORGANIZACYJNY

W Ł A D Z E.

R a d a.

1) Osoby wybrane przez Walne Zebranie.

		Rok wyboru
Prezes:	Herse Bogusław	1930
Wiceprezesa:	Kiltynowicz Zygmunt	1928
	Wachowski Seweryn	1930
	Sturm Adolf	1930
Członkowie:	Arct Stanisław	1930
	Barcikowski Stefan	1930
	Bogusławski Michał	1928
	Breitkopf Stanisław	1928
	Brusendorff Jerzy	1928
	Brun Henryk	1929
	Drewnowski Symforjan	1929
	Grochowski Władysław	1928
	Kryt Franciszek	1930
	Loth Jerzy	1929
	Luxemburg Alfred	1930
	Neuman Henryk	1929
	Pawłowski Feliks	1928
	Purski Wacław	1929
	Szczerbo-Rawicz Władysław	1930
	Tomaszewski Władysław	1929

2) Delegaci Kół (Sekcyj) przy głównej siedzibie w Warszawie, po jednym delegacie od każdego Koła (Sekcji);

3) Delegaci oddziałów zamiejscowych po jednym delegacie na każdym 100 członków, względnie po jednym delegacie od każdego z Oddziałów posiadających conajmniej 50 członków.

Z a r z ą d.

Prezes:	Herse Bogusław
Wiceprezesa:	Kiltynowicz Zygmunt
	Wachowski Seweryn
	Sturm Adolf

Sekretarze: Barcikowski Stefan
Purski Wacław
Członkowie: Brun Henryk
Kryt Franciszek
Neuman Henryk
Zaproszony do stałej współpracy w Zarządzie:
Chelmoński Adam

Komisja rewizyjna.

Członkowie: Avenarius Bolesław
Gebethner Jan
Hozer Jerzy
Jankiewicz Tadeusz
Zastępcy: Glazer Józef
Sulkowski Wacław

K O M I S J E S T A Ł E.

Komisja finansowa.

Prezes: Kiltynowicz Zygmunt
Wiceprezes: Wachowski Seweryn
Skarbnik: Purski Wacław
Księgowy: Brusendorff Jerzy
Członek: Neuman Henryk

Komisja kwalifikacyjna.

Prezes: Szymański Władysław
Wiceprezes: Bogusławski Michał
Sekretarz: Etienne Edward Karol
Zastępca: Słojewski Seweryn
Członkowie: Brusendorff Jerzy
Chojecki Władysław

Chrostowski Edward
Cichocki Bolesław
Doley Leon
Gąsiorowski Aleksander
Jabłoński Stanisław
Kempfi Seweryn
Kijok Edmund
Kowalski Karol
Nachtlicht Karol
Neuman Ernest
Osiński Feliks
Piekarski Wacław
Rago Stanisław
Smalek Feliks
Tymiński Władysław
Wrześniewski Władysław
Ziembiński Jan

Komisja arbitrów:

Prezes: Minkiewicz Wacław
Wiceprezes: Jurkowski Antoni
Członkowie: Drzewiecki Ludwik
Dzierżawski Wacław
Gebethner Jan
Iwiński Walenty
Jablkowski Bronisław
Karpiński Henryk
Klewin Ludwik
Kozieradzki Henryk
Luxemburg Alfred
Marchlewski Tadeusz
Mitraszewski Stanisław
Ocetkiewicz Stanisław
Ortman Stefan
Pawłowski Feliks
Podkóliński Tadeusz
Seydel Edmund

Tchórzewski Tadeusz
Wejchert Kazimierz
Więckowski Ferdynand
Załęski Kazimierz

Komisja budowy domu.

Wydział wykonawczy:

Prezes: vacat
Wiceprezesa: Neuman Henryk
Ocetkiewicz Stanisław
Skarbnik
i sekretarz: Purski Waclaw
Członkowie: Grochowski Władysław
Sturm Adolf
Węgierski Stanisław
Wrześniewski Mieczysław

Pełny skład komisji stanowią członkowie Wydziału Wykonawczego, członkowie Zarządu oraz Przewodniczący Kół Zawodowych.

Skład i organizacja biura.

Dyrektor: Józef Jakubowski
Zastępca
dyrektora: Eugenjusz Wencel
Wydział
prawny: prof. Adam Chełmoński
a. adw. Lech Grabowski
Sekretariat
Zrzeszeń
branżowych: Andrzej Czarnecki
Sekretariat
Zrzeszeń branży
spożywczej: Kazimierz Kulczycki

Sekretariat
ogólny: sekr. Władysław Ćwikiel
Tadeusz Topolnicki
Stanisław Gabryszewski

Buchalter
i intendent Antoni Ojrzyński

Maszynistki: E. Łęczycka
Z. Ołdakowa
F. Wichrowska

Służba: woźny, szatny, 2 gońców

W roku sprawozdawczym Stowarzyszenie Kupców Polskich poniosło dotkliwą stratę wskutek śmierci ś.p. adw. Tadeusza Chrzczonowskiego, długoletniego współpracownika, radcy prawnego Stowarzyszenia.

Tygodnik Handlowy.

organ Stowarzyszenia Kupców Polskich; s. z o. o.

Zarząd: Adolf Sturm
Waclaw Purski
Józef Jakubowski

Redaktor i ad-
ministrators: Józef Jakubowski

Sekretarz: Bolesław Kozubowski

Confidentia.

biuro informacyjne połączonych organizacji gospodarczych i banków; s. z o. o.

Zarząd: Henryk Neuman
Józef Wegner
Józef Jakubowski

Dyrektor: Antoni Mayzel

ODDZIAŁY TERYTORJALNE.

MIEJSCOWOŚĆ	ADRES	PREZES
1. Aleksandrów Ku- jawski w. warsz.	Słowackiego 1a	W. Kokowicz
2. Baranowicze w. nowogródzkie	Szeptyckiego 25	J. Bukowski
3. Białystok w. bia- łostockie	Legjonowa 1	A. Przeworski
4. Biała Podlaska w. lubelskie	Bank Spółdzielczy	S. Masiejuk
5. Bielsk Podlaski w. białostockie	Kościuszki 35	A. Nowicki
6. Biłgoraj w. lubel- skie	Plac Kościelny	J. Jarmoliński
7. Białowieża w. bia- łostockie		L. Kukulski
8. Brześć n/Bugiem w. poleskie	Dąbrowskiego 22	J. Ossowski
9. Brzeziny w. łódz- kie		E. Grochowski K. Kobusiewicz
10. Chełm w. lubelskie	Lubelska 17	
11. Częstochowa w. kieleckie	Kopernika 11	F. Wilkoszewski
12. Ciechanów w. war- szawskie	Warszawska 39	W. Geryszewski
13. Działoszyń w. łódzkie		Z. Jaroszewski
14. Dobrze k/Nieszawy w. warszawskie	J. Kwiatkowski	St. Balmas
15. Dobrzyń n/Wisła w. warszawskie		R. Rybiński
16. Dubno w. wołyń- skie	Czackiego 1	J. Rozeń
17. Gostynin w. war- szawskie	3 Maja 1	G. Bem

MIEJSCOWOŚĆ	ADRES	PREZES
18. Grajewo w. bia- łostockie	Kilińskiego 13	J. Marcinkowski
19. Grodno w. biało- stockie	Orzeszkowej 3, Ko- munalna Kasa O- szczędności	J. Malinowski
20. Gołonóg w. kie- leckie	Kolonja Stara Wieś	St. Danecki
21. Głębokie w. wileń- skie	Zamkowa 70	M. Lisicki
22. Grójec w. war- szawskie	Warszawska 16	J. Kolwas
23. Grodzisk Mazo- wiecki w. warsz.		J. Balczarek
24. Hajnówka w. bia- łostockie	Kasa Stefczyka	T. Kurel
25. Horochów w. wo- łyńskie	Kościelna 19, Polskie Tow. Emigracyjne	M. Makowski
26. Hrubieszów w. lu- belskie	Kościelna 3	A. Sieczka
27. Iwieniec w. nowo- gródzkie		Z. Szpilewski I. Motylewski
28. Kalisz w. łódzkie	Warszawska 11	L. Kotowski
29. Kielce w. kieleckie	Duża 10, R. Majewski	W. Pertkiewicz
30. Koło w. łódzkie	Al. Sienkiewicza	
31. Kamienna w. kie- leckie	Itzecka 23	W. Wawrzyno- wicz
32. Konin w. łódzkie	3-go Maja 13	W. Szymankie- wicz
33. Kamień Koszyrski w. poleskie		Wł. Korbutowicz
34. Kleck w. nowo- gródzkie		P. Domienikowski
35. Krasnystaw w. lu- belskie		J. Zwierzchowski
36. Kraśnik w. lubel- skie		S. Rybko
37. Kostopol w. wo- łyńskie	Hotel Europejski	Al. Walawski
38. Krzemieniec w. wołyńskie	Hurtownia Tytun.	K. Maj
39. Lida w. nowo- gródzkie	Suwalska 40	M. Borkowski

MIEJSCOWOŚĆ	ADRES	PREZES
40. Lipno w. warszawskie	Piłsudskiego 12	K. Brazerd
41. Lublin w. lubelskie	Powiatowa 1	St. Lübek
42. Lwów w. lwowskie	3-go Maja 2	B. Połoniecki
43. Lubartów w. lubelskie	sklep bławatny	J. Marzęta
44. Łomża w. białostockie	Długa 24 m. 18	St. Smurzyński
45. Łowicz w. warszawskie	Nowy Rynek 5	B. Łagowski
46. Łuck w. wołyńskie	Jagiellońska 31	Z. Pinowski
47. Łuniniec w. poleskie	Piłsudskiego 24	P. Timirjaziew
48. Łapy w. białostockie	Główna 1	K. Kięsa
49. Łuków w. lubelskie	Piłsudskiego 10	Sekr. St. Nasifowski
50. Mława w. warszawskie	Al. 3-go Maja 1	St. Siudak
51. Miechów w. kieleckie		J. Dotkiewicz
52. Mińsk Mazowiecki w. warszawskie	ul. Warszawska	J. Osetowski
53. Mołodeczno w. wileńskie	Kościuszki 28	J. Zawadzki
54. Maków n/Orzycem w. warszawskie		M. Staniszewski
55. Międzyrzec koło Korca w. wołyńsk.		H. Łaszewski
56. Nasielsk w. warszawskie	Księgarnia Niegowskiego	Al. Suwiński
57. Nieszawa w. warszawskie	3-go Maja 1	St. Biernacki
58. Nowogródek w. nowogródzkie	Bazylijańska 37	K. Iwanowski
59. Nieśwież w. poleskie	skrzynka poczt. 37	R. Chołowiecki
60. Ostrołęka w. białostockie	Kilińskiego 8	J. Bednarski
61. Olkusz w. kieleckie	Skład Apteczny	A. Okrajny
62. Otwock w. warsz.	Kościelna 10	T. Wyszynski

MIEJSCOWOŚĆ	ADRES	PREZES
63. Ostrowiec w. kieleckie	Górzysta 5	St. Saski
64. Opoczno w. kieleckie	Inowłocka 6	Sekr. J. Zakrzewski
65. Piotrków w. łódzkie	Kaliska 3	H. Mantey
66. Płock w. warszawskie	Kolegjalna 2	W. Kamiński
67. Płońsk w. warszawskie	Płocka 15	K. Wojtulewicz
68. Pruszków w. warszawskie	Bolesława Prusa 22	St. Timme
69. Przasnysz w. warszawskie	Hurt. Tyton. Rynek	v-prezes M. Sobczak
70. Pińsk w. poleskie	Kościuszki 8	S. Bednarski
71. Pińczów w. kieleckie		Ig. Domański
72. Pułtusk w. warszawskie	Ś-to Jańska 6	B. Bukowski
73. Puławy w. lubelskie		W. Jagusiewicz
74. Przedecz w. warszawskie		A. Woltersdorf
75. Piastów w. warsz.	Prosta 12	S. Rusinowski
76. Radom w. kieleckie	Żeromskiego 51	St. Wierzbicki
77. Radzymin w. warszawskie	3 Maja 10	Sekr. Z. Kaczyński
78. Rawa Mazowiecka w. warsz.	D./A.-H. „Rolnik”	J. Nejman
79. Radomsko w. łódzkie	Rynek 14	St. Kaliszczyk
80. Rubieżewicze w. nowogródzkie	Rakowska	Wł. Łukaszewicz
81. Równe w. wołyńskie	Piłsudskiego 15	J. Michałowicz
82. Różan n/Narwią w. warszawskie		P. Chełstowski
83. Ryki pod Dęblinem w. lubelskie		Z. Karasiński
84. Rypin w. warszawskie	Pl. Sienkiewicza 1	F. Białkowski

MIEJSCOWOŚĆ	ADRES	PREZES
85. Radziejów Kujawski	Biuro Prośb	A. Staszak
86. Rudniki w. łódzkie		J. Matlewicz
87. Siedlce w. lubelskie	Piłsudskiego 30	A. Tomczak
88. Słupca w. łódzkie	Warszawska 1	S. Litko
89. Sierpc w. warszawskie	Piastowska 7	E. Żelewski
90. Sochaczew w. warszawskie		E. Bauer
91. Sosnowiec w. kieleckie	Małachowskiego 9	P. Kucharski
92. Sarny w. poleskie	Centralna 34	A. Herman
93. Sokółów w. lubelskie	Piłsudskiego 5	St. Mrozowski
94. Suwałki w. białostockie		M. Głowiński
95. Skierniewice w. warszawskie	Mickiewicza 8	L. Krysiński
96. Stolpce w. nowogrodzkie	Kolejowa	M. Bildziukiewicz
97. Szadek w. łódzkie		S. Świętecki
98. Stonim w. nowogrodzkie	Mickiewicza 18	v-prezes W. Żbikowski
99. Strzemieszyce w. kieleckie		K. Rajchman
100. Stanisławów w. stanisławowskie	Sapieżyńska 9	R. Jasielski
101. Sieradz w. łódzkie	Rynek 4	J. Szymonik
102. Strzegów w. warszawskie		B. Królewski
103. Tomaszów Mazowiecki w. łódzkie	Św. Antoniego 14	J. Lenczewski
104. Tomaszów Lubelski w. lubelskie	skrzynka poczt. 37	K. Winikowski
105. Turek w. łódzkie	Kaliska 26 lokal Chrześc. Zw. Rzemieśl.	Fr. Stawicki
106. Tarnopol w. tarnopolskie		M. Ostrowski
107. Wierzbnik w. kieleckie	Starachowicka 37	J. Dziewięcki

MIEJSCOWOŚĆ	ADRES	PREZES
108. Wiszniewo w. nowogrodzkie	Krzyżowa 1 a	S. Ćwiertniewski
109. Włocławek w. warszawskie	Kościuszki 6	C. Pajączkowski
110. Włodzimierz Wołyński w. wołyńskie	Piłsudskiego 3	B. Zubowicz
111. Wołkowysk w. białostockie	Kolejowa 27	H. Tymiński
112. Wieluń w. łódzkie	Stary Rynek 6	J. Jędrzejewski
113. Włodawa w. lubelskie	Młyn	T. Zalewski
114. Wilejka Powiatowa w. wileńskie	Piłsudskiego 33	M. Gąsiewski
115. Wyszaków Bugiem w. warszawskie	Kościuszki 9	J. Wałowski
116. Zamość w. lubelskie	Centr. Kasa Spółdz.	J. Rodak
117. Zawiercie w. kieleckie	Kościuszki 24	M. Piaskowski
118. Zdołbunów w. wołyńskie	ul. Handlowa	S. Dwernicki
119. Żychlin w. warszawskie	Szkoła Handlowa	J. Korwin-Gosiewski
120. Żyrardów w. warszawskie	Skrz. Poczt. 29	M. Matuszewski

KOŁA ZAWODOWE

N A Z W A	P R Z E W O D N I C Z A C Y
Koło Kupców Hurtowników Gałęzi Winnej	Edmund Seydel
Koło Hurtowników — Importerów Gałęzi Spożywczo - Kolonijanej	Stanisław Hirszel
Koło Kupców Winno-Kolonjalnych	Feliks Pawłowski
Koło Kupców Mączno-Solnych	Antoni May
Koło Handlu i Przemysłu Cukierniczo-Kawiarnianego	Karol Briesemeister
Koło Owocarzy	Apolinary Żychowicz
Koło Kupców Gałęzi Włókienniczej	Stanisław Węgierski
Koło Kupców Bieliźniany-Konfekcyjnych	Władysław Szymański
Koło Kupców Branży Niciano-Norymberskiej	Józef Jarkiewicz
Koło Właścicieli Magazynów Obuwia	Jakób Marek
Koło Właścicieli Magazynów Mód	Konstanty Bosz
Koło Kupców Gałęzi Futrzanej	Stanisław Ocetkiewicz
Koło Kupców Galanterji Metalowej i Naczyń Kuchennych	Edward Chrostowski
Koło Kupców Branży Porcelanowo-Szklanej	Bronisław Smogorzewski
Koło Papierników	Adolf Sturm
Koło Fabrykantów i Kupców Manufaktury Korkowej	Zygmunt Bobrowski

N A Z W A	P R Z E W O D N I C Z A C Y
Koło Kupców Branży Maszynowej i Technicznej	Stanisław Breitkopf
Koło Kupców Gałęzi Fotograficznej	Bernard Żurkowski
Polski Związek Kupców i Przemysłowców Gałęzi Fotograficznej i Kinematograficznej	Bernard Żurkowski
Koło Kupców Branży Skórzanej i Przyborów Podróżnych.	Bolesław Cichocki
Koło Jubilerów i Złotników	Mieczysław Wrześniewski
Koło Kupców i Przemysłowców Samochodowych	Tadeusz Marchlewski
Koło Kapeluszników	Karol Fichtner
Sekcja Mleczarska	Edmund Kijok
Sekcja Handlu Ziemiopłodami	Stefan Barcikowski
Polski Związek Drogistów Hurtowych	Aleksander Hübner
Zrzeszenie Polskich Przedstawicieli Handlowych	Stefan Krasnodębski
Związek Kupców Chrześcijan Przemysłu Mięsnego	Eugenjusz Getter
Związek Zawodowy Wytwórców Win i przetworów Owocowych w Polsce	Henryk Makowski
Związek Pensjonatów	Helena Wilczyńska
Zrzeszenie Hurtowników Żelaza i Artykułów Sanitarnych	Adolf Wróblewski
Związek Kupców Branży Samochodowej	Edmund Wiszniewicz

• Stan liczebny.

Ogólna liczba członków Stowarzyszenia Kupców Polskich wynosi ca 9.000 osób.

Zestawienie wpływów

W P Ł Y W Y.	Prelimino- wano	W p ł y n ę ł o	
		Z ł o t e i g r o s z e	
<i>I. Opłaty członkowskie:</i>			
Wpisy	1.500,—	—	1.843,—
Składki od członków miejscowych	94.000,—	93.045,50	—
„ z Oddziałów	9.000,—	4.648,80	97.694,30
<i>II. Wpływy inne:</i>			
Zaświadczenia	8.000,—	—	4.677,—
Opłaty za salę i lokal	9.000,—	—	3.915,—
Wpływy nadzwyczajne	40.000,—	—	36.754,50
Procenty od kapitału S.K.P. i od Funduszu Zapomóg	500,—	—	582,07
<i>III. Wpływy na Budowę Domu:</i>			
Procenty od dolarówek	—	—	444,—
„ „ Listów Zastawnych m. Warszawy	—	—	4.501,32
„ z Kasy Przem. Warszaw.	—	—	543,—
„ „ Oszczędn. P.K.O.	—	—	823,04
Dochód z Nieruchomości	—	—	5.457,64
„ z ofiar	—	—	10,—
	162.000,—	—	157.244,87

KOMISJA FINANSOWA:
Zygmunt Kiltynowicz
Henryk Neuman
Wacław Purski
Seweryn Wachowski

PREZES ZARZĄDU:
Bogusław Herse.

i wydatków w r. 1930.

W Y D A T K I.	Prelimino- wano	W y d a n o	
		Z ł o t e i g r o s z e	
<i>I. Wydatki powiększające aktywa:</i>			
Inwentarz	500,—	—	1.057,24
Biblioteka	1.000,—	—	9.769,45
Fundusz Budowy Domu (10% od składek)	10.300,—	—	—
Odsetki, eksploatacja nieruchom. i ofiary	—	—	11.779,—
<i>II. Wydatki ogólne:</i>			
Składki do Naczelnej Rady	9.600,—	—	12.000,—
„ do innych instytucyj	1.000,—	—	525,—
Wydawnictwa i odczyty	2.000,—	—	1.878,93
Pisma	2.500,—	—	2.212,55
Wsparcia i zapomogi	2.500,—	—	1.672,—
Stypendja	1.000,—	—	1.400,—
Podróże i reprezentacje	8.000,—	—	5.367,31
<i>III. Koszty utrzymania biura:</i>			
Lokal	13.500,—	—	13.300,88
Oświetlenie	2.500,—	—	2.376,55
Opał	700,—	—	734,—
Utrzymanie lokalu	1.000,—	—	534,45
Podatki	1.100,—	—	1.130,25
Wynagrodzenie pracowników	76.000,—	—	77.491,65
Ubezpieczenia społeczne	4.000,—	—	3.189,64
Wydatki kancelar., porto, depesze	17.000,—	—	12.327,30
	154.200,—	—	158.746,10

KOMISJA REWIZYJNA:
Bolesław Avenarius
Jan Gebethner
Józef Glazer
Tadeusz Jankiewicz
Wacław Sulkowski

BUCHALTER:
Antoni Ojrzyński

B i l
na dzień 1 stycz

STAN CZYNNY:	Złote i grosze	
I. Kasa na 31.XII.1930 r.		12,57
II. Banki		
a) Fundusze własne Stow. Kupców Polskich:		
1) na r-ku czekowym P. K. O.	9.494,45	
2) Bank Tow. Spółdzielczych	7.531,50	
3) Papiery procentowe z Komisji Zapomóg	387,09	17.413,04
b) Fundusz Budowy Domu:		
1) na r-ku oszczędnościowym P. K. O.	6.016,70	
2) w Kasie Przemysłowców Warszawskich	246,—	
3) na r-ku czekowym P. K. O.	7.560,58	13.823,28
III. Papiery publiczne Fund. Budowy Domu:		
Listy zastawne 8% m. st. Warszawy na nominalną sumę 168.000	119.987,65	
200 szt. Obligacyj 5% Pożyczki Prem. Dolarowej	8.733,14	128.720,79
IV. Nieruchomość własna Al. Jerolimskie 67		157.632,83
V. Inwentarz		20.273,30
VI. Biblioteka		7.191,75
VII. Udziały:		
1) Confidentia	13.000,—	
2) Tygodnik Handlowy	10.000,—	23.000,—
VIII. Dłużnicy		15.048,33
		383.115,79

KOMISJA FINANSOWA:

Zygmunt Kiltynowicz
Henryk Neuman
Wacław Purski
Seweryn Wachowski

PREZES ZARZĄDU:

Bogusław Herse

a n s
nia 1931 r.

STAN BIERNY:	Złote i grosze	
I. Wierzyciele		3.361,70
II. Fundusz Budowy Domu na dzień 1 stycznia 1930 r. wynosił	278.628,45	
w ciągu 1930 r. powiększył się	21.548,45	300.176,90
III. Majątek własny Stow. Kupców Polskich na dzień 1 stycznia 1930 r. wynosił	77.342,49	
dołączono Fundusz Zapomóg	2.678,69	
w ciągu 1930 r. zmniejszył się	80.021,18	
	443,99	79.577,19
		383.115,79

KOMISJA REWIZYJNA:

Bolesław Avenarius
Jan Gebethner
Józef Glazer
Tadeusz Jankiewicz
Wacław Sułkowski

BUCHALTER:

Antoni Ojrzyński

Preliminarz na

WPŁYWY:

	Złote i grosze
I. Oplaty członkowskie:	
Wpisy	1.000,—
Składki od członków miejscowych	90.000,—
„ z Oddziałów	4.000,—
II. Wpływy inne:	
Zaświadczenia	5.000,—
Oplaty za salę i lokale	6.000,—
Wpływy nadzwyczajne	32.000,—
Procenty od kapitałów S. K. P.	500,—
III. Fundusz Budowy Domu:	
%% od papierów publicznych	14.000,—
Eksploatacja nieruchomości	5.000,—
	157.500,—

budżetowy

rok 1931.

WYDATKI:

	Złote i grosze
I. Wydatki powiększające aktywa:	
Inwentarz	100,—
Biblioteka	800,—
Fundusz Budowy Domu:	
10% od składek	9.400,—
%% od papierów publicznych	14.000,—
Eksploatacja nieruchomości	5.000,—
II. Wydatki ogólne:	
Składki do Naczelnej Rady	12.000,—
„ „ innych instytucyj	500,—
Wydawnictwa i odczyty	1.500,—
Pisma	2.000,—
Wsparcia i zapomogi	2.000,—
Stypendjum im. F. Zielińskiego	600,—
Podróże i reprezentacje	5.000,—
III. Koszty utrzymania biura:	
Lokal	13.500,—
Oświetlenie	2.500,—
Opał	700,—
Utrzymanie lokalu	500,—
Podatki	1.100,—
Wynagrodzenie pracowników	65.000,—
Ubezpieczenie społeczne pracow.	3.000,—
Wydatki kancelaryjne, porto, depesze, telefony	12.000,—
Subsydjum dla Tygodnika Handlowego (prenumerata egzemplarza dla Oddziałów zamiast okólników)	3.600,—
Rezerwa	2.700,—
	157.500,—

Protokół

posiedzenia Komisji Rewizyjnej Stowarzyszenia Kupców Polskich.

Na zaproszenie Zarządu zebrała się Komisja Rewizyjna dnia 20 maja 1931 r. w lokalu Stowarzyszenia Kupców Polskich przy ul. Szkolnej Nr. 10 w osobach:

pp.: Bolesława Avenariusza
Jana Gebethnera
Józefa Glazera
Jerzego Hosera
Tadeusza Jankiewicza
Wacława Sułkowskiego

sprawdziła przedłożone sprawozdanie rachunkowe za rok 1930, zbadała według sprawozdania stan czynny i bierny Stowarzyszenia, oraz zestawienie wpływów i wydatków i znalazła sprawozdanie zgodnem z rzeczywistością i książkami.

Na podstawie powyższego Komisja Rewizyjna zgłasza wniosek:

„Walne Zgromadzenie przedłożone sprawozdanie rachunkowe za rok 1930 zatwierdza, oraz udziela Zarządowi absolutorjum za rok 1930“.

Warszawa, dnia 20 maja 1931 roku.

(—) *Bolesław Avenarius*
(—) *Jan Gebethner*
(—) *Józef Glazer*
(—) *Jerzy Hoser*
(—) *Tadeusz Jankiewicz*
(—) *Wacław Sułkowski*

250